

залежного і посереднього рівнів не дозволяють їм без відповідної підготовки зрозуміти мову й життєві цінності індивідів особистісного рівня розвитку. Його мова і життєві цінності залишаються для них за межами розуміння. Тоді як особистість легко розуміє мову й життєві цінності індивідів залежного і посереднього рівнів.

У попередні епохи пріоритет у формування МКС належав класичній і народній культурам та індивіду особистісного рівня духовного розвитку. У сучасних умовах пріоритет у формуванні МКС перейшов до індивіда посереднього рівня розвитку, бо йому належить пріоритет у всіх сферах життя суспільства, українського зокрема.

Список використаних джерел

1. Глазовий Павло. Сміхослов. – К. : Бібліотечка «Вечірнього Києва», 1997. – 304 с.
2. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. – М. : Прогресс, 1984. – 396 с.
3. Дністровий Анатолій. Пацики. Конкретний роман: Роман. – К. : Факт, 2005. – 392 с.
4. Жадан С.В. Капітал. – Харків : Фоліо, 2007. – 797 с.
5. Загребельний П.А. Гола душа: Повість. – Х. : Фоліо, 2003. – 253 с.
6. Ільф І., Петров Є. Дванадцять стільців: Роман. – К. : Книговид. центр «Посередник», 1994. – 271 с. – Рос. мовою.
7. Ільф І., Петров Є. Золоте теля: Роман. – К. : Книговид. центр «Посередник» Ltd, 1994. – 318 с. – Рос. мовою.
8. Маркс К. Экономические рукописи 1857–1859 годов. Часть I: // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. – Т. 46. – Ч. I. – М. : Политиздат, 1968. – 559 с.
9. Сабадуха В. Українська національна ідея та концепція особистісного буття. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2-ге вид., випр., 176 с.
10. Режим доступу в Internet: <http://www.stus.kiev.ua/texts.htm> (tom 4 [1].zip).
11. Черногуз О.Ф. Аристократ із Вапнярки (Сатиричний роман). – К.: Видавничий центр «ВУС». – 1996. – 400 с.

УДК 34: 17.021

Л. М. Николайчук
(*м. Івано-Франківськ*)

ДО ПРОБЛЕМИ СУТНОСТІ ТА ПРИРОДИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

Як своєрідний феномен, правова культура є формою відтворення національних правових інститутів — державності, правової системи, правопорядку тощо. Культура є засобом збагачення цих інститутів, у тому числі і за рахунок запозичення правових цінностей інших націй. Відповідно основні функції правової культури передбачають збереження духовних цінностей у галузі права і їх засвоєння майбутніми поколіннями, постійне підвищення рівня правової свідомості населення.

Правова культура визначає принципи правової поведінки особи та систему правових цінностей, ідеалів, правових норм, які забезпечують єдність і взаємодію

правових інститутів та організацій в суспільстві. Процес становлення правової культури характеризується формуванням певних культурно-правових цінностей.

Правова культура особистості - це те, як особистість усвідомлює, розуміє, оцінює, здійснює права, свободи і виконує обов'язки. А сама реалізація прав, свобод і обов'язків і особливо ступінь активності при реалізації знаходяться в істотній залежності від того, наскільки правильно вони усвідомлюються і оцінюються особистістю. Правова активність є вищим рівнем правової культури особистості. Вона проявляється в готовності особистості до активних, свідомих і творчих дій, як у сфері правового регулювання, так і в сфері реалізації права, а також у законності поведінки.

Правову культуру особистості складають такі елементи:

- знання і розуміння права, здатність особи тлумачити зміст норм права, визначати мету видання певного нормативно-правового акта, сферу його дії;
- повага особи до права, заснована на особистій переконаності в його ефективності як засобу регулювання суспільних відносин ;
- звичка вчиняти свої дії відповідно до приписів правових норм;
- вміння особи використовувати у практичній діяльності правові знання, реалізовувати і захищати свої суб'єктивні права і законні інтереси, виконувати юридичні обов'язки;
- висока правова активність особи у сприянні реалізації правових приписів, розуміння нею необхідності протидіяти правопорушенням.

Отже, що більше знань про право має особа, то вища її правова культура, то більша залежність правової свідомості від недотримання правових приписів, тим більша ймовірність правомірності правової поведінки такої особи. Ідеї, погляди, переконання осіб за таких умов сформулюють високий рівень правової культури та правової свідомості суспільства, котре буде ставити задачі та вимагати їх виконання правлячою елітою, яка і покликана втілювати в життя інтереси та бажання суспільства, що є предметом правової політики держави.

Правова культура особи – це обумовлені правовою культурою суспільства ступінь і характер прогресивно-правового розвитку особистості, що забезпечують її правомірну діяльність.

Правова культура особи включає:

- знання законодавства, що є важливим каналом формування юридично зрілої особистості;
- переконаність у необхідності та соціальній корисності законів і підзаконних нормативно-правових актів;
- уміння користуватися правовим інструментарієм – законами та іншими нормативно-правовими актами у практичній діяльності.

Правова культура особи характеризує рівень правової соціалізації члена суспільства, ступінь засвоєння і використання ним правових основ державного та соціального життя. Правова культура особи означає не тільки знання та розуміння права, але і правові судження про нього як про соціальну цінність, а головне – активну роботу, щодо втілення в життя його положень і зміцнення законності та правопорядку.

Таким чином, можна зробити висновок, що формування правової культури - це складний і тривалий процес, який зачіпає всі сторони суспільного життя.

Засобами формування правової культури є пропаганда права, розвиток у громадян юридичних знань, практичне зміцнення законності, наявність сильної юридичної науки, вдосконалення системи правових актів, що досягається завдяки наявності в державі демократичної, ефективної конституції і високої правової і техніко-юридичної якості законів і підзаконних нормативно-правових актів.

На сьогодні існує маса проблем у процесі формування правової культури. Це, в першу чергу правова безграмотність населення, складний процес правотворчості, нерідко протиріччя нормативно-правових актів реальній дійсності, а також не розвинута ідеологія сильної правової держави і, як наслідок, правовий нігілізм, заперечення моральних принципів. Для вирішення цих та інших проблем необхідно цілеспрямована політика держави на підвищення рівня правової культури суспільства через процеси правотворчості, законодавчого процесу, а також засобів масової інформації, художньої літератури, кіно та мистецтво.

Список використаних джерел

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Головченко С. І. Правова культура і демократизація / С. І. Головченко. – К., 2000.
3. Менюк О. Правова культура в умовах розбудови незалежної України: поняття, структура / О. Менюк // Право України. —2001. — № 4.
4. Назаренко Є. В. До поняття правової культури / Є. В. Назаренко // Правова культура і підприємництво. — Донецьк, 1999.
5. Основи загальної теорії держави і права : навчальний посібник / П. М. Рабінович. – К. : ШСДО, 1995.
6. Толстенко В. Правова ідеологія в процесі формування правової культури: проблеми теорії і практики / В. Толстенко // Юридична Україна. – 2009. – № 4.
7. Теория права : підручник / С. С. Алексєєв. – Харьков : БЕК, 1994.

Анотація

У статті сформульовано, що правова культура особливий різновид культури, змістом якої є система духовних і матеріальних цінностей у сфері функціонування права. Найважливішими складовими правової культури є право, правосвідомість, правовідносини, правопорушення та правова діяльність. З іншого боку, це цілеспрямована система заходів просвітницького та освітнього характеру, які формують повагу до права.

Ключові слова: правова культура, право, правовідносини, правова діяльність, правопорушення.

Abstract

The legal culture as a special type of culture which content is a system of spiritual and material values in the field of law functioning is represented in the article. The most important components of legal culture are law, legal consciousness, legal relations, law violations and legal activities. On the other side, this is a system of educational and training measures, forming respect to law.

Keywords: legal culture, law, legal relations, legal activities, law violations.